

NOI CERCETĂRI ARHEOLOGICE DIN CASTRUL DE LA CÂMPULUNG (PESCĂREASA, PUNCT JIDOVA) (2010–2015)

In memoriam Teodor Cioflan

Constantin C. PETOLESCU^a, Florian MATEI-POPESCU^a, Ion DUMITRESCU^b

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; e-mails: ccpetolescu@yahoo.fr, florian.matei@gmail.com

^b Muzeul Județean Argeș, Pitești; e-mail: ion_dumitrescu09@yahoo.com

Keywords: Roman Dacia, Dacia Inferior, limes transalutanus, Roman fort, Câmpulung

Abstract: Recent archaeological excavations carried out between 2010 and 2015 in the central area of the Câmpulung Roman fort (*latus praetorii dextrum*) indicated that the small double apse building with underfloor heating located between the headquarters and the granary, was a later construction, dated towards the middle of the 3rd century CE. Prior to its construction, a timber building existed on the spot, a possible timber granary (*horreum*), judging by its dimensions (33 × 9 m²), comparable with the size of the stone granary. Such timber granaries are common within the Roman auxiliary forts, especially during the earth-timber construction phases. This timber granary was destroyed by fire sometime during or after the reign of Severus Alexander. The area was covered with gravel and the double apse building was constructed, along with a well (?) in front of it; unfortunately, it is impossible, up to this moment, to establish its function.

Cuvinte-cheie: Dacia romană, Dacia Inferior, limes transalutanus, castru, Câmpulung

Rezumat: Cercetările arheologice din anii 2010–2015, în zona centrală a castrului de la Câmpulung (*latus praetorii dextrum*), au arătat că edificiul de mici dimensiuni cu hipocaust, dispus între *horreum* și *principia*, a fost construit mai târziu, probabil către mijlocul secolului al III-lea p.Chr. Anterior, spațiul a fost ocupat de o clădire de lemn și pământ, având dimensiuni comparabile cu cele ale magaziei de cereale de piatră (*horreum*), 33 × 9 m. Planul, dimensiunile și amplasamentul converg spre identificarea construcției de lemn cu o magazie de cereale. Astfel de magazine de lemn pentru cereale nu sunt ceva neobișnuit în castrule auxiliare, mai ales în fazele de lemn și pământ ale acestora. Acest *horreum* de lemn a fost distrus de un incendiu cândva în timpul sau după domnia lui Severus Alexander. Spațiul a fost nivelat cu piatră, apoi a fost construită clădirea dublu absidată, precum și un puț (?) în fața ei; din păcate, funcționalitatea acestei clădiri târzii nu a putut fi stabilită.

Castrul roman de la Câmpulung (cartierul Pescăreasa, mun. Câmpulung-Muscel, jud. Argeș, punctul *Jidova*) este cea mai bine conservată fortificație de pe *limes transalutanus*¹. Această frontieră estică a Daciei Inferior a fost definită și cercetată parțial încă din secolul al XIX-lea de Carl Schuchhardt și Grigore G. Tocilescu, urmași apoi de o serie de alți cercetători: Vasile Christescu, Emilian Popescu, Ioana Bogdan-Cătănciu, Constantin C. Petolescu sau Eugen S. Teodor². Cu toate acestea, încă nu s-au putut aduce dovezi decisive privind cronologia generală a liniei de fortificații, chiar dacă pentru unele dintre fortificații s-a putut ajunge la concluzii importante în această problemă³.

Fără îndoială, castrul de la Câmpulung – *Jidova* reprezintă, totodată, și punctul cel mai intens cercetat de pe *limes*-ul transalutan. Începute cu mai bine de cincizeci de ani în urmă, săpăturile sistematice oferă un reper pentru cercetarea *limes*-ului transalutan, dar în egală măsură și pentru Dacia Inferior. Materialele arheologice descoperite în acest punct, unele dintre ele valorificate (inscripții⁴, opaițe⁵, ceramica ștampilată⁶, amfore⁷ și o parte din piesele de echipament militar⁸), au permis încadrarea fortificației și implicit a *limes*-ului transalutan în limite cronologice mai clare. În linii generale, putem afirma că acest castru funcționează în prima jumătate a secolului al III-lea, fiind ocupat de *cohors I Flavia Commagenorum* din armata Daciei Inferior⁹.

¹ Pentru istoricul cercetării și bibliografie, vezi Petolescu, Cioflan 1995, p. 17 (p. 28, note); Avram, Petolescu 1999, p. 189; Petolescu 2014, p. 194, nota 84.

² Vezi Bogdan-Cătănciu 1997, p. 78–85; Petolescu 2005; 2014, p. 193–199; Teodor 2015, pentru istoricul cercetărilor pe limesul transalutan.

³ Bogdan-Cătănciu 1997, p. 86–111.

⁴ IDR II 609–629; ILD 159–164.

⁵ Negru, Cioflan 1996.

⁶ Cioflan 1986.

⁷ Negru et alii 2003, p. 231–240, pl. 1/6,9, 2/14, 22, 25–27.

⁸ Tudor 1944; Petculescu 1999.

⁹ ILD 164; Avram, Petolescu 1999, p. 189; Petolescu 2002, p. 95–97, nr. 30; Țentea 2012, p. 41–45, nr. XI; Petolescu 2014, p. 196.